

ЊИХОВО ГЛОБАЛНО УПРАВЉАЊЕ СВЕТОМ²

Апстракт

Књига „Глобално управљање светом“ која је 2012.године објављена на српском језику, претходно је објављена у Лондону 2010.године. Уредници те књиге су проф.др Јован Бабић и др Петар Бојанић. У чланцима који су објављени у тој књизи, разматрају се социјалне, политичке и правне промене до којих би довела једна светска влада, односно светска држава, на чијем се успостављању одавно ради. Аутор се у раду осврће на карактеристична упоришта у тим чланцима и коментарише их, а, исто тако, анализира упоришта појединих аутора који у настанку једног таквог баука, који треба да прогута човечанство као свој плен, налазе пре његове добре него очигледне рђаве стране.

Кључне речи: савремени свет, глобално управљање, светска држава, светска влада.

I

1. Књига *Глобално управљање светом*, коју је 2012. године на српском језику објавио ЦИИ ПФУБ, захваљујући љубазности њених приређивача: професора др Јована Бабића и др Петра Бојанића, претходно је објављена у Лондону 2010. године. Сачињена је као зборник састављен од радова 22 угледна аутора, од којих су на наше задовољство и три домаћа. У њој се разматрају социјалне, политичке и правне промене до којих би довела једна светска влада, односно светска држава, на чијем се успостављању одавно ради. И не само

¹ Редовни професор Правног факултета Универитета у Београду; mail: draganm@ius.bg.ac.rs

² Ово стручно саопштење изложено је дана 26. фебруара 2014. године на округлом столу Института за Упоредно право, посвећеног књизи *Глобално управљање светом* (изд. Центар за издаваштво и информисање Правног факултета, Београд 2012. године) коју су приредили проф. др Јован Бабић и др Петар Бојанић

да се ради, већ је светски поредак са светском државом или владом званично најавио амерички председник Џорџ Буш старији у свом обраћању Конгресу већ 1996. године, упркос чињеници да је таква светска власт или влада још увек у сенци (*Shadow Government*). Већ та чињеница представља згодан повод да се осврнемо на карактеристична упоришта аутора овог зборника и коментаришемо их, нарочито на упоришта оних аутора који у настанку једног таквог баука, који треба да прогута човечанство као свој плен, налазе пре његове добре него очигледне рђаве стране.

2. Имајући овим поводом у виду различите изборе и супротна залагања аутора у зборнику *Глобално управљање светом*, желимо да подсетимо како су изрази „глобализам”, „глобализација” или „мондијализам”, уз друге изведене или сличне изразе, сковани и коришћени током последње две-три деценије XX века у академским расправама како би се означило све снажније дејство сједињујућих чинилаца у савременом свету. Убрзо су ови изрази постали саставни део речника бројних доктрина и идеолошких ставова. Такође, различити ставови око глобализације као друштвеног процеса довели су до даљих подела на тзв. „скептике“ који поричу постојање глобализације као друштвеног процеса, „глобалисте“ који у глобализацији виде пожељну промену која доводи до ширења идеологије неолиберализма и тржишне економије, „суперглобалисте“ који глобализацију сматрају објективно планетарним процесом, „антиглобалисте“ који се усредсређују само на непожељне последице процеса глобализације и „трансформационисте“ који глобализацију проучавају свеобухватно и избалансирано. То јасно показује да постоје стручњаци и лаици који у јачању глобалистичких тежњи препознају озбиљну или највећу претњу демократији у савременим либералним друштвима. Многи други, пак, у глобализацији виде пут ка успостављању Светске државе за коју се треба залагати свим расположивим средствима. Постоје и бивши глобалисти, као на пример оснивач и извршни директор форума у Давосу, Клаус Шваб, који је прошле године, на скупу поменутог форума изјавио да глобализам ипак није довољно добар нити способан да реши савремене проблеме света, чиме се од поборника глобализације преобратио у скептика и могућег противника. Очигледно, суштина је у томе да разноврсност, а не униформност, даје потенцијал и замах овом свету. То као да једино глобалисти не примећују.

3. Можемо се запитати: како је уопште могло да дође до тога да фантазме о светској држави постану повод за размишљање о једној реалној појави у најави и настајању? Важан разлог за то можда треба потражити у преовлађујућим идејама које су омогућиле да се током целог XX века друштво, држава и право постојано релативизирају и расплињавају. Упоредо са тим, одвијало се притајено, а сада све чешће нескривено наметање човечанству глобалистичке идеје светске државе као нечег наводно закономерног и неизбежног. Надахнути таквим патократским, можда је боље рећи луциферовским намерама, протагонисти глобалног управљања из сенке су по ко зна који пут злоупотребили науку и неке њене посланике, који, по њима, треба стручно да објасне како једна светска компанија, светска влада или супер светска држава (изрази који се обично користе за означавање исте појаве) представљају нешто нужно и природно, а не неприродно и изопачено, и све то у име наводне сигурности и једнакости будућих светских грађана.

II

Због значаја идеја које подржавају глобалистичке процесе у свету, додатно ће бити приказано седам карактеристичних мултидисциплинарних правних теорија које згодно допуњавају претежно политиколошке теорије у овој књизи, видеће се где њихови заговорници греше, а затим и до чега њихови закључци доводе, јер највећи број њих отворено стреми ка истом циљу – глобалном управљању светом.

1. Први карактеристичан правац је *Покрет Критика правних студија*, основан осамдесетих година XX века у Америци са немогућим циљем да у целости критички испита правну појаву. Том приликом, обилато се користи Деридин метод деконструкције како би се сагледала нова улога државе, права и правде у савременом свету. Ипак, главни представник није Жак Дерида већ Роберто Магабеира Унгер (један од академских ментора америчког председника Барака Обаме, поред његовог главног ментора, Збигњева Бжежинског). У својој књизи *Знање и политика* Унгер формулише „идеал заједнице са *органским групама* које ће превазићи систем доминације. Управљање активностима ових група и спречавање наметања једне другима вршиће *држава* која би требало да буде на светском нивоу“. Наравно, таква светска држава била би изнад тих органских група

и њихових партикуларних интереса, непоколебљиво следећи само свој интерес. Може се очекивати да ће те органске групе настати од будућих држава, ако је тачно предвиђање некадашњег генералног секретара Уједињених нација Бутрос Бутрос Галија, који је последње деценије прошлог века најавио да ће та организација до 2050. године бројати око 400 држава-чланица.

2. Постоје и феминистичке студије са својом *феминистичком јуриспруденцијом* и различитим правцима (*феминизам разлике, културни феминизам, радикални феминизам, Школа женско право* итд.). Тако су настале бројне „феминистичке теорије државе и права“, иако савремене најразвијеније државе са њиховим правима себе одавно не сматрају полно опредељеним, али се не одричу ни претензија на неку врсту универзалности свог права. Можда ће бити интересантно да скренем пажњу на још једну важну а недовољно познату чињеницу: према изјави Арона Русоа, постанак феминистичког покрета подстакла је и финансирала у првој деценији XX века Рокфелерова фондација (од 1913. године). То није учињено ни због каквих алтруистичких разлога, нити због успостављања полне равноправности жена у друштву, како се данас обично и умесно доживљава феминистички покрет, већ због разбијања породице, опорезивања запосленог дела женске популације која дотле није плаћала порез и преузимања „бриге о васпитању“ најмлађих нараштаја становника који треба да буду индоктринирани у духу припадања држави а не породици. Данас се промовише модел успешне пословне жене, али се прећуткује да је њихово запошљавање често условљено прихватањем изопачених уговорних обавеза, на пример да од тренутка свог запошљавања барем пет наредних година не смеју да рађају итд., како се и код нас данас поступа.

3. *Школа економске анализе права* има за циљ да укаже на тесну везу економије и права, нарочито на економске последице правних решења законодавних и судских органа. Основне су две идеје: да економија треба да буде коначни арбитар у судском поступку и да право треба да има за главни задатак „максимално увећање богатства а не стварање потпоре држави благостања“. Према Ричарду Поснеру, главном представнику ове школе, помоћ програмима социјалне помоћи није ништа друго до „крађа“. Ипак, оно о чему грађани свакодневно воде рачуна, школа економске анализе је уздигла до нивоа науке на провокативан и људски неприхватљив начин. Изгледа да су „учинци“ таквог учења доношење очигледно „неправедних закона“

(на пример, најновијег закона о запошљавању у Француској којим се терет трошкова сваљује /„редистрибуира“/ на сиромашније или незапослене слојеве грађана или укидање категорије сталног радног односа), „изненађујуће“ благе пресуде за „моћнике“, оснивање приватних затвора или, чак, „дух текста“ Болоњске декларације.

4. Криза правног позитивизма довела је и до стварања нових *конституционалистичких* теорија. Оне на прво место стављају проблем моралне коректности права. То изазива забуну, јер право увек мора да садржи барем минимум морала. Постоји још један разлог за забуну: већина данашњих развијених права већу пажњу посвећује починиоцима злочина него жртвама злочина. То важи како за банке и њихове опљачкане клијенте, тако и за лопова и жртву провале у стан. Збиља, можемо се запитати: о каквој је то моралној коректности права реч? На нивоу уставно-политичког система, конституционалистичке теорије се залажу за утврђивање одлучујуће улоге законодавца у области примене уставних начела и исте такве улоге судија приликом њиховог остваривања. У ствари, улога законодавца и судија је у овим теоријама толико наглашена да, када би се ова учења дословно применила, судије би требало да доносе одлуке супротне законима. Нарочито је карактеристично залагање за оправдање добровољне конституционализације сецесије као сагласног (консензусног) облика отцепљења, коју (због пристанка матичне државе) треба разликовати од једностране (унилатералне) сецесије (која се изводи без икаквог пристанка и обично насилнице). Очигледно, иако мале научне вредности, конституционалистичке правне теорије нису мале политичке вредности, будући да могу да послуже као згодна „научна“ подлога новим глобалистичким политичким доктринама и идеологијама, што се чини. Није ли управо тим теоријама надахнут политички притисак дела међународне заједнице на Србију да добровољно и формално призна Косово као самосталну државу?

5. *Мултикултуралистичке правне теорије* нарочито разматрају односе који се тичу колективног идентитета најразличитијих социјалних група. Проблем представља решење односа улоге либералне државе и учења о колективним правима, јер либерализам почива на слободи и индивидуализму, док то није случај са колективним правима која почивају на идеји једнакости. Због тога се у овим теоријама нарочито истиче право друштвених група да се представе у светлу својих суштинских индивидуалних расних, религијских, полних, сексуалних и других разлика проистеклих из

колективног идентитета. И док већина земаља данас пробирљиво признаје право на постојање тзв. „аскриптивним групама“, дотле се у малом броју земаља (у којима постоји заштита проистекла из права на такво самоопредељења) сматра да та вредност постаје основ за развитак „алтернативних уставних оквира“ и додељивање аутономије „у значајној мери“. Те групе такође имају право да се изјасне какву државну заштиту траже, пошто држава претходно изрази свој став о том питању. Тај став је понекад повољан, као што је случај са легализовањем хомосексуалних бракова или усвајањем деце у таквим браковима. На жалост, то је све мање случај са колективним правима читавих група и професија радника. Џозеф Раз је најпознатији заговорник идеје „мултикултуралног либерализма“ која данас доживљава неуспех чак у својој постојбини.

6. *Комунитаристичке правне теорије* нарочито истичу заједницу, идентитет и слободу као вредности, односно друштво као заједницу спојену истим вредностима. На пример, према Мајклу Волзеру („либералном комунитаристи“), „подручје правде је друштво у коме ниједно друштвено добро не служи као средство доминације“. А то значи да се подручје правде сигурно налази тамо где је то или неважно, или недостижно, или тамо где су сви изједначени у сиромаштву, што јесте циљ „Новог светског поретка“.

7. Најзад, почетком шездесетих година прошлог века, поново је оживљено интересовање за *социјални правни плурализам* међу представницима савремене социологије права. Заједничко им је истицање идеје о постојању мноштва различитих правних поредака унутар номинално истог поретка, чиме у овом тренутку згодно може да се објасни наднационални развој система права Европске уније. Један од тренутно најпознатијих, Норбер Рулан, закључује да је римско *ius gentium* створено како би се разрешио плуралистички проблем мноштва правних система који су примењивани међу покореним народима. Тај закључак се затим користи за објашњење наднационалног комунитарног права Европске уније, иако је очигледно да су сва савремена друштва саставно и суштински плуралистичка, што је случај и са њиховим правима.

III

Може се закључити како приказане мултидисциплинарне правне теорије имају за циљ раздвајање људи према полним и културним

обележјима или политичким, економским, државним и друштвеним везама. Усмерене су на три теме: право, правда и држава. Њихов циљ је да докажу како друштво треба прво деконструкцијом, а затим конструкцијом, довести до крајњег стања светске државе, све у духу Хегеловог учења о тези, антители и синтези.

1. Када је реч о *праву*, треба скренути пажњу на три замерке у приказаним теоријама којима су надахнути и радови у овој књизи.

(1) Прву представља разматрање могућности конституционализације сецесионистичке клаузуле у либерално-демократским државама. Али, прихватање те новине и њено евентуално уношење у уставе захтевало би стварање потпуно нових појмова државе и државног уређења. А када би се таква реконструкција извела, умесно би се могло поставити питање да ли је тада то уопште држава. Чак и у најразвијенијим либерално-демократским државама савезног типа не постоји право на нулификацију (одустајање поништавањем акта, и то улагањем вета државе-чланице), нити право на сецесију (отцепљење).

(2) Следећу замерку представља то што се у приказаним теоријама садржај *правне државе* све више „разблажује“ њеним везивањем за најшире постојање и поштовање људских слобода и права у мултикултуралистичком или комунитаристичком смислу или се правна држава све отвореније оспорава и сматра излишном пошто она одавно више не може да одговори новим технолошким, информатичким, правним и другим изазовима. Због тога се тихо заговара нека врста просвећеног апсолутизма. То изнова освежава разматрање могућности увођења ванредног стања које би у једном кризном тренутку могло да прерасте у редовно стање великог броја држава или могуће редовно стање Светске државе. На пример, извршно наређење бр. 12919 даје председнику САД овлашћења свемогућег диктатора у случају неког „катастрофалног догађаја“. То значи да се Конгрес лишава права да „модификује, одбаци или прогласи неактивном“ председничку моћ у ванредним ситуацијама. У исто време, за све друге грађане укинута је *habeas corpus*, на основу кога се могу супротставити незаконитим радњама властите државне власти.

(3) Реченом треба додати и замерку чисто методолошког карактера, која се састоји у замени полазних поставки у овим теоријама. Карактеристичан пример представља Поснерово учење лишено сваке етичности, феминистичко учење због непотребног претеривања

(може ли уопште да постоји феминистичка теорија државе и права?, пошто је одређивање појмова државе и права изван и изнад разлога пола) или претеривање појединих мултикултуралистичких учења о праву аскриптивних група на склапање уговора са државом, које би као крајњу последицу укључивало и право на федерално устројство (територијално-политичку аутономију) по полној или сексуалној припадности чланова таквих група (што је увредљиво барем за националне мањине или верске конфесије као традиционалне баштинике тог права).

2. За приказане теорије је карактеристично релативизовање *правде*, све до извитоперавања њене природноправне идеје. На пример, поменути Мајкл Волзер (прво настављач а затим критичар идеја Џона Ролса и Роналда Дворкина), полази од друштвеног плурализма као основног подручја социјалне правде и умесно оспорава Ролсове тврдње истицањем да појединци нису само изоловани примарни субјекти, пошто схватање правде зависи од историје и културе сваког друштва. Али, ни Волзерово схватање правде не може да се прихвати, зато што се у његовом учењу правда релативизује и расплињава до нераспознатљивости, чак дотле да се умесно може поставити питање: шта је у његовом учењу правда, а шта право? То, наравно, није случајно, јер се релативизовање правде важећем праву прибавља лажни ореол праведности. Није исто имати бицикл у Сомалији или земљама високог стандарда, како примећује нобеловац Сун Јат Сен.

3. Када је реч о *држави*, треба се задржати на две теме: суверености и светској држави. Прва је предмет отпореног оспоравања, а друга отвореног величања. Наравно, ни једно ни друго није тачно.

(1) Како је поменуто, у овим теоријама нарочито је изражена критика појма *суверености* и залагање за светску државу. То потврђује и следећа изјава Стоуба Талбота, заменика министра спољних послова председника Била Клинтона: „У следећем веку нације какве познајемо биће застареле, све ће државе признавати једну, глобалну власт. Национални суверенитет ипак није био тако добра идеја“ (наведено према магазину *Тајм* од 17. фебруара 1992. године). Карактеристичан је и пример Нила Мекормика који закључује да је Европа ушла у подручје „постсуверенитета“. Међутим, одбацити појам суверенитета значи занемарити његову средишњу улогу у правној и политичкој науци. То је нагнало друге писце да испитају могућности за преобликовање појма суверености како би он одговорио новим изазовима (уместо његовог одбацивања

или укидања у науци). На тој основи је настала *теорија уставног плурализма*, по којој државе нису једина места на којима може да се пронађе сувереност. Однос између држава треба да буде *хетерархијски*, а не хијерархијски, јер савремене околности траже напуштање јединственог и апсолутног суверенитета у корист дијалога и прилагођавања између уставних власти различитих држава. Други писци, као Дејвид Хелд, закључују како државе неће ослабити због губитка свог спољашњег суверенитета. Напротив, тиме ће ојачати свој унутрашњи суверенитет(!) пошто увек постоје послови који су у искључивој надлежности државе.

Такво Хелдово учење о суверености, заједно са сличним учењима других писаца, представља својеврсну теоријску припрему за стварање једне нове „космополитске суверености“ чији би титулар била светска федерална држава са универзалним владаром као неком врстом хеленистичке верзије „одуховљеног закона“.

(2) Када је реч о *светској држави*, треба рећи да идеја светске државе (*World State*) или светске владе (*One World Government*) постојано траје од античких космополитских почетака, од киничке и стоичке школе до данас (Вергилије, Аурелије, Зола, Расел итд.). Али, док су античка и средњовековна схватања светску државу одређивала као универзалну монархију по узору на Римску империју, дотле савремена схватања светску државу одређују као модерну републиканску демократску државу са федералним државним уређењем, тј. као *светску федерацију држава* са универзалним владаром као неком врстом хеленистичке верзије „одуховљеног закона“. Присећајући се барем двехиљадугодишње државно-правне традиције, а нарочито обрасца Римске империје, можемо се запитати: ако једном настане мали светски Левијатан, неће ли он да порасте и развије се до размера које превазилазе суморна призивања Џорџа Орвела. Да такве сумње нису без основа показује пример обележавања педесетогодишњице од основања Уједињених нација 1995. године, када је усвојен предлог посебне Комисије УН за глобално управљање са насловом *Наше глобално управљање* који представља непосредан повод за ревизију Повеље УН у том правцу. То не треба да чуди, јер се Уједињене нације (UN), Међународни монетарни фонд (IMF) и Светска трговинска организација (WTO) сматрају стубовима Новог светског поретка (NWO) који треба да буде промишљена комбинација „суперкапитализма и комунизма под једном капом“ (изјава Ларија Мекдоналда, члана америчког Конгреса 1976. године).

Идеја светске државе, очигледно, представља варијанту државе развијену до крајњих граница у територијалном, персоналном и властодржачком смислу. Она би без икаквих правних ограничења могла да доноси универзално обавезне прописе, док правно никоме не би одговарала, постајући тако „правни бог“ у најчистијем смислу (*dominus et deus*). И њено право постало би налик на нешто „мање савршено божанско право“ (*lex divine*). Будући да би била федерализована, она би била спремна, како се спремно обећава, да буде одвојена од *цивилног друштва* које би „својим извандржавним положајем, постојањем слободног јавног мњења и других ванинституционалних облика повезивања, представљало не само аутономну област друштвеног живота ван домашаја државне власти, већ и суштинску брану од свеобухватности овакве суверене државе и тоталитарних тенденција које би могле у њој да се временом појаве“. Али томе не треба веровати, будући да савремена технологија укида сваку људску приватност, у корист тоталитаризма. То потврђују следеће две изјаве Ерика Шмита, блиског влади председника Обама, на скупу Билдерберг групе у лондонском хотелу Гроув, одржаном од 6. до 9. јуна 2013. године. Прва гласи: „приватни живот представља ствар прошлости“. Такође, Шмит планира да Гугл претвори „у правог Великог брата према коме ће Орвелова *1984* изгледати као прича за малу децу“. Очигледно, са таквом технологијом, цивилно друштво може постојати само по форми, дакле, привидно, као још један симулакрум. Упркос томе, постоје писци који истичу како би тиме савремена аутономија добила нови замах. Али, истина је другачија. Највеће промене осетиће се у областима рада, синдикалног организовања које ће бити укинута или сведено на пуку форму, укидања категорија сталног радног односа у корист искључивог закључивања уговора о делу (довољно је погледати насновији предлог Закона о радним односима Србије из 2014. године) итд., што ће довести до највеће могуће експлоатације већ осиромашене већине људи и њиховог довођења у робовски однос.

Поред садашњег примера Европске и Афричке уније (основане 2002. године), постојање истих глобалистичких намера потврђује 2005. године потписани али америчком народу необјављени и у америчком Конгресу нератификовани споразум, који није трговачке природе како би могло да се помисли, о оснивању Северноамеричке уније (*Security and Prosperity Partnership of North America /NAU/*). Изгледа да се од увођења нове новчане јединице (амеро) одустало. Али, од споразума се није одустало. Њиме су се чланице-потписнице (САД, Канада, Мексико) обавезале на одрицање од свог државног

суверенитета. То значи да би најстарији Устав САД из 1787. године у догледној будућности постао излишан, као и много млађи уставни Канаде и Мексика. Такође, у плану је стварање и других сличних наднационалних творевина, на пример, Азијско-Пацифичке уније (која је предложена 2003. године). Све оне би у једном тренутку, заједнички, требало да се сједине под једном светском владом у светску државу. Да такав развој није измишљен потврђује изјава Џејмса Варбурга (члана Већа за спољне односе /CFR/ пред Сенатским одбором за спољне послове): „Имаћемо светску владу, свиђало се то вама или не, освајањем или пристанком“. Очигледно, цена слободе је непрестана будност грађана.

IV

На крају, запитајмо се: зашто нешто тако корисно и пожељно, као што је светска држава, треба наметати човечанству? Ако је разлог незнање и неразумевање, тада човечанству треба објаснити будуће благодети светске државе, а не уверавати га обманама или присиљавати на пристанак претњом или употребом насиља. Запитајмо се поново и поставимо озбиљно питање: како је таква фантазма постала стварна? Како се уопште догодило да један такав чудовишни пројекат постане могућ? Можда се одговор на то питање не налази само у проклетству људске природе склоне изопачењима, већ у нечем објективнијем: такав развој није омогућила ни црква, ни политика, а ни власт савремених држава, па чак ни савремених глобалних корпорација, већ *технологија* у најширем смислу те речи. Због тога више није разложно питати се да ли до светске државе, која се технолошки намеће, ма када једном настала, већ до какве светске државе: да ли до државе у којој ће владати *потребе*, јер технологија то већ сада омогућава, или до државе у којој ће владати *профит*, како је сада, јер то садашње монополистичко искоришћавање и расподела добара омогућавају, и све то на велико задовољство 10% светске патократске елите и велико незадовољство будућих 90% бедника и робова који су некад чинили човечанство.

Таква глобална друштвена неједнакост требало би, када би то уопште било могуће, да натера творце пројекта глобалног управљања са светском државом или светском владом да барем поцрвене од срама, а грађане да престану да спавају дубоким сном. Године 2000. 1% најбогатијих поседовало је 40% светског богатства, а њих 10% невероватних 85% светског богатства. Сигурно је данас много горе.

Сваког дана је све више рђавих вести за слободу грађана и квалитет њиховог живота. Произилази да је глобално управљање светом, какав је и назив књиге која је повод за овај текст о светској држави, пут који води ка уништењу цивилизације какву човечанство познаје. Требало би се барем замислити над овим чињеницама, јер ако је јуче било рано, сутра ће сигурно бити касно.

Prof. Dragan Mitrović Ph.D

Faculty of Law, University of Belgrade

THEIR GLOBAL GOVERNANCE

Summary

The book “Global Governance,” which was published in 2012. Serbian language, previously published in London in 2010. The editors of this book are Prof.dr Jovan Babic and Dr. Peter Bojanic. The articles that were published in the book, discusses the social, political and legal changes that would lead one world government, ie. world state, in whose establishment has long been doing. The author points out the typical strongholds in these articles and comment on them and also analyzes the stronghold of individual authors in the emergence of such a monster, which should be swallowed mankind as its prey. These authors in mentioned articles define more good than bad facts.

Key words: modern world, global governance, world state, world government.